

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 216/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného JUDr. Jarmilou Machovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 100/2012 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 26. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 100/2012.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v predmetnom konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je sťažovateľ žalovaným.
3. Z uvedenej podrobnej chronológie procesných úkonov súdu prvej inštancie ďalej vyplýva, že súdne konanie prebieha od 15. mája 2012 a vo veci samej bolo rozhodnuté prvostupňovým rozsudkom 13. októbra 2020, ktorý bol sťažovateľovi doručený 23. decembra 2020. Proti tomuto rozsudku bolo 7. januára 2021 podané odvolanie. V priebehu tohto konania 12. novembra 2018 podala žalobkyňa ústavnú sťažnosť a ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 114/2019-27 z 20. augusta 2019 konštatoval, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto žalobkyni priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ argumentuje, že v predmetnom konaní došlo k porušeniu jeho označených práv v bode 1 pre neefektívny a nezákonný postup okresného súdu, na základe ktorého zákonný sudca ukončil vec nezákonným rozsudkom bez náležitého, riadneho a presvedčivého zdôvodnenia, ignoroval dôkazy, ktoré boli súdu prvého stupňa počas konania doručené v listinnej podobe, ako aj v podobe znaleckých posudkov, výpovedí svedkov a znalca. Okresný súd nekonal ani v súlade s Civilným sporovým poriadkom (ďalej aj „CSP“), pretože tento určuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na zdôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo okresný súd vo svojom rozsudku nenaplnil. Sťažovateľ namietal v priebehu konania aj zaujatosť sudcu a súdneho úradníka.

5. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ďalej práva podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Za nerešpektovanie nálezu ústavného súdu sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur a tiež aj 10 000 eur za porušenie ostatných práv uvedených v bode 1.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

6. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

8. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

9. Ústavný súd pri hodnotení veci konštatuje, že okresný súd už nemohol v čase podania ústavnej sťažnosti (26. marec 2021) spôsobovať porušovanie označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy svojou nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou, pretože už dávno predtým (október 2020) rozhodol prvostupňovým rozsudkom a tento rozsudok doručil v decembri 2020 aj sťažovateľovi.

10. V súčasnej fáze konania teda nemožno akceptovať námietky sťažovateľa, že súd prvej inštancie nerešpektoval nález ústavného súdu z augusta 2019, a preto žiada od ústavného súdu aj primerané finančné zadostučinenie. Okresný súd nepochybne od vydania nálezu konal v zásade plynulo i na základe príkazu ústavného súdu (vyplýva to aj z chronológie predloženej samotným sťažovateľom, pozn.). Za kľúčové možno považovať aj to, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuviedol konkrétne obdobia nečinnosti alebo príklady jeho neefektívnej činnosti od právoplatnosti tohto nálezu ústavného súdu do rozhodnutia vo veci samej, čo samo osebe svedčí o neodôvodnenosti a neurčitosti jeho tvrdení. V danom prípade ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. Pre úplnosť ústavný súd ešte dodáva, že ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania odvolací súd na základe odvolacích námietok sťažovateľa podľa § 365 a § 366 CSP, prípadne zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v § 389 písm. a) až c) CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP, toto rozhodnutie o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú kvalifikovanú a riadne odôvodnenú ústavnú sťažnosť (zákon č. 38/1993 Z. z., ktorý uvádza sťažovateľ kvalifikovane zastúpený v ústavnej sťažnosti, už nie je platný, pozn.).

12. Sťažovateľ navyše nepostupoval vo svojej veci ani podľa zásady, že právo patrí len bdelym (vigilantibus iura). V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, sankčné, satisfakčné a pod (m. m. I. ÚS 171/2010, I. ÚS 342/2015).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a rozsudkom okresného súdu:

13. Podľa sťažovateľa rozhodol súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom nezákonne, pretože nekonal v súlade s Civilným sporovým poriadkom (bližšie však neuviedol, s ktorými ustanoveniami CSP, pozn.).

14. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

15. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie, čo aj využil. O tomto opravnom prostriedku je oprávnený a aj povinný rozhodnúť príslušný krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

16. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že z obsahu ústavnej sťažnosti nie je zrejmé, v čom konkrétne mal spočívať zásah okresného súdu do týchto práv sťažovateľa. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uviedol, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom, resp. rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (IV. ÚS 574/2018, m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012).

17. V tejto časti ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahovala podstatné náležitosti požadované § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde, preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu